

PROTOKÓŁ Z PRZEBIEGU TRZYNASTEGO POSIEDZENIA
PODKOMITETU MONITORUJĄCEGO
PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO (PKM PO KL WD)
12 LISTOPADA 2012 r.

Hotel Pałac 260, ul. Borowska 260 we Wrocławiu

W posiedzeniu uczestniczyło 25 osób:

- 1) Zastępca Przewodniczącego, członkowie Podkomitetu, stali zastępcy oraz obserwator (17 osób),
 - 16 członków/ zastępców członków Podkomitetu, w tym 13 z prawem do głosowania (2 osoby – członek i stały zastępca - reprezentowały Dolnośląską Federację Organizacji Pozarządowych, Polską Izbę Firm Szkoleniowych oraz Regionalne Ośrodki EFS),
 - 1 obserwator (Wydział Gospodarki UMWD),
- 2) Przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (7 osób),
- 3) Przedstawiciel Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy (1 osoba).

Obradom przewodniczyła Pani Mirosława Kwiatek, Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego (UMWD) – Zastępca Przewodniczącego Podkomitetu, która jednocześnie reprezentowała Instytucję Pośredniczącą.

Instytucję Zarządzającą reprezentował Pan Wojciech Wróblewski, zaś Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy – Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia) - Pani Monika Kwil-Skrzypińska, Dyrektor DWUP.

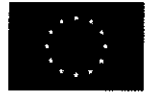
W obradach w charakterze obserwatora udział wzięła Pani Agata Zemska, Zastępca Dyrektora Wydziału Gospodarki UMWD.

W posiedzeniu uczestniczyli również przedstawiciele Wydziału Zarządzania PO KL UMWD: Pani Barbara Dziubak – Kierownik Działu Strategii, Monitoringu i Ewaluacji, pracownicy Działu Strategii, Monitoringu i Ewaluacji: Pani Katarzyna Barycza, Pani Aleksandra Kilanowska, Pani Marcelina Hałada, Pani Aneta Agdan, Pani Dorota Wysmyk oraz pracownica Działu Informacji, Promocji i Pomocy Technicznej Pani Edyta Jewtuch.

Lista osób, które wzięły udział w posiedzeniu Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego stanowi Załącznik nr 1 do protokołu.

Pani Mirosława Kwiatek – Zastępca Przewodniczącego Podkomitetu - powitała zebranych na kolejnym - XIII już - posiedzeniu Podkomitetu Monitorującego PO KL i podziękowała za przybycie. Następnie poinformowała, że w programie spotkania przewidziano 3 istotne punkty, przedstawione poniżej:

- Informacja o stanie wdrażania komponentu regionalnego PO KL na Dolnym Śląsku. Zaprezentowanie sprawozdania okresowego z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 – I półrocze 2012 r. z jednoczesnym odniesieniem do stanu obecnego – informację przedstawi Pani Barbara Dziubak;
- Prezentacja wyników badania ewaluacyjnego pt.: "Badanie i ocena wpływu projektów w ramach Poddziałania 8.1.1 oraz 8.1.2 PO KL na rozwój zawodowy oraz zdolności adaptacyjne ich

uczestników, w kontekście zmian gospodarczych zachodzących na dolnośląskim rynku pracy" – wyniki badania i tabelę rekomendacji przedstawi Pani Marzena Nec – pracownica DWUP. Po prezentacji zaplanowano dyskusję, po której nastąpi przyjęcie rekomendacji Uchwałą;

- Prezentacja *Planów działania na rok 2013*, które omówi Pani Barbara Dziubak. Po prezentacji zaplanowano rekomendowanie *Planów działania* Komitetowi Monitorującemu.

Porządek obrad zakończy część poświęcona tzw. sprawom różnym. Pani Mirosława Kwiatek zapytała, czy ktoś z zebranych chciałby zgłosić tematy do omówienia.

Pani Maria Lewandowska-Mika (Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych) odpowiedziała, że DFOP jako przedstawiciel partnerów społeczno-gospodarczych przygotował listę spraw do omówienia na forum Podkomitetu, w związku z czym prosi o zarezerwowanie 40 minut w części spotkania przeznaczony na sprawy różne.

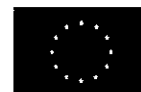
Pani Mirosława Kwiatek poprosiła o sprecyzowanie kwestii ze względu na konieczność ich wprowadzenia do porządku obrad.

Pan Arkadiusz Czocher (Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych) wyjaśnił, że na liście spraw przygotowanych przez DFOP znajduje się kilka kwestii, które przedstawiciele Federacji chcieliby m. in. skierować do przedstawiciela Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Następnie Pan Arkadiusz Czocher wymienił je: postęp prac związanych z wielofundusowością programów w nowej perspektywie 2014-2020; taryfikatory dla PO KL; Regionalne Fora Terytorialne (czy takie Forum powstanie na Dolnym Śląsku, a jeżeli tak, to kiedy); wartość i przeznaczenie ewentualnych oszczędności związanych z realizacją programów na Dolnym Śląsku; plebiscyt *Najlepsze projekty EFS na Dolnym Śląsku*. Dodał też, że przedstawiciele DFOP chcieliby rekomendować podjęcie przez PKM PO KL Dolnego Śląska uchwały rekomendującej dla Komitetu Monitorującego w sprawie utrzymania w nowym okresie programowania 2014-2020 w województwie dolnośląskim regionalnego programu operacyjnego dla województwa dolnośląskiego finansowanego z EFS w niezmienionej formie. Pan Arkadiusz Czocher wyjaśnił, że z analizy zapisów *Regulaminu prac PKM PO KL Województwa Dolnośląskiego* wynika, że członkowie PKM mogą z taką inicjatywą wystąpić, dlatego też przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych, będący członkami PKM, przygotowali uchwałę gotową do poddania głosowaniu.

Pani Mirosława Kwiatek stwierdziła, że w tej kwestii nie decyduje Komitet Monitorujący.

Pan Arkadiusz Czocher i Pani Irena Nowak (Związek Pracodawców Dolnego Śląska) stwierdzili, że zależy im tylko na rekomendacji, swego rodzaju poparciu. Pan Marcin Kowalski podał przykład województwa śląskiego, gdzie złożono taki postulat dotyczący programu finansowanego z EFS-u. Pan Arkadiusz Czocher dodał, że ideą członków PKM jest podjęcie dyskusji i jeśli się uda, złożenie rekomendacji w tym zakresie, a z posiadanych przez niego informacji wynika, że Komitet Monitorujący czeka na takie sygnały z regionów. Wyjaśnił, że jeżeli nie będzie woli członków Podkomitetu, to oczywiście rekomendacje te nie zostaną przedłożone Komitetowi.

Pani Mirosława Kwiatek stwierdziła, że wątpliwości budzi kwestia, czy Podkomitet Monitorujący Program Operacyjny Kapitał Ludzki ma prawo poszerzenia swoich kompetencji do Europejskiego Funduszu Społecznego poza PO KL. Podkreśliła, że Podkomitet Monitorujący Program Operacyjny Kapitał Ludzki został powołany Uchwałą nr 2 Pre-komitetu Monitorującego PO KL do monitorowania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, dlatego wątpliwości budzi ewentualne przyznanie mu prawa do wychodzenia poza ściśle określone ramy, a co za tym idzie, czy istnieje uzasadnienie i możliwość wprowadzenia proponowanej przez Pana Arkadiusza Czochera kwestii do porządku obrad. Pani

Mirosława Kwiatek dodała, że o ile sprawy związane z zagospodarowaniem oszczędności mogą być przedmiotem dyskusji podczas bieżących obrad, o tyle kwestie dotyczące prac związanych z przyszłą perspektywą finansową (wielofunduszowość programów) czy Regionalnych Forów Terytorialnych budzą już pewne wątpliwości.

Pan Arkadiusz Czocher wyjaśnił, że kwestia związana z rekomendacją wpłynęła do przedstawicieli partnerów społeczno-gospodarczych od członków Komitetu Monitorującego, co w jego opinii świadczy o toczącej się w tym zakresie dyskusji. Wobec tego, jak podkreślił, to ma być głos w dyskusji, a nie zalecenie. Stwierdził też, że nie ma bardziej kompetentnych od PKM-u ciał, tzn. takich, które nie są stricte politycznymi, ale realizującymi zasady partnerstwa, aby oddać swój głos poprzez włączenie się w dyskusję. Jak podkreślił, to jest ostatnie spotkanie Podkomitetu, na którym można, jeśli członkowie Podkomitetu wyrażą na to zgodę, dać taki sygnał.

Pani Mirosława Kwiatek odpowiedziała, że w jej ocenie PKM PO KL podejmując tę kwestię w dyskusji, wykracza poza zakres zadań Podkomitetu Monitorującego PO KL. Zaproponowała więc, aby nie wpisywać wskazanych przez członków tematów do spraw różnych, ale aby przyjąć formułę otwartej dyskusji.

Pan Marcin Kowalski (Polska Izba Firm Szkoleniowych) dodatkowo zaproponował do omówienia w ramach spraw różnych kwestię realizacji na Dolnym Śląsku pilotażowych projektów dotyczących operatora wsparcia w Poddziałaniu 8.1.1 PO KL - pierwszych w kraju oraz frekwencji na posiedzeniach PKM. Pan Marcin Kowalski odniósł się do przykładu Regionalnej Sieci Tematycznej Województwa Dolnośląskiego, której jest Wiceprzewodniczącym, gdzie Prezydium RST, w zgodzie z zapisami *Regulaminu funkcjonowania Sieci*, podjęło decyzję o wykluczeniu instytucji/podmiotów, które nie uczestniczą w posiedzeniach RST. Stwierdził, że wskazane jest, aby analogicznie postąpić w przypadku instytucji/podmiotów, które nagminnie nie uczestniczą w posiedzeniach PKM. Podkreślił, że jest to również istotne ze względu na obowiązek przestrzegania zapisów *Regulaminu...*, w tym przypadku zapisów dotyczących frekwencji na posiedzeniach. Natomiast, jak zauważył, ostateczna decyzja należy do IP. Jednak członkowie PKM chcieliby ten temat poruszyć na posiedzeniu i złożyć stosowne rekomendacje.

Pani Mirosława Kwiatek poinformowała, że IP przeprowadziła dokładną analizę obecności na posiedzeniach RST WD i podjęła już decyzję o wyłączeniu osób, które w posiedzeniach nie uczestniczą – dotyczy to frekwencji poniżej 30%. Stwierdziła też, że zgłoszone do dyskusji tematy zostaną omówione pod koniec spotkania, wtedy też przedstawiciel MRR będzie mógł odnieść się do tych, których jest adresatem.

Pan Wojciech Wróblewski (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego) zabrał głos, odnosząc się do kwestii dotyczącej możliwości udzielenia przez PKM rekomendacji w zakresie przyszłości EFS. Stwierdził, że nic nie stoi na przeszkodzie, aby Podkomitet wyraził swoją opinię w tej sprawie. Jednocześnie podkreślił, że Podkomitet nie może podjąć wiążącej decyzji, ale też, jak stwierdził, nie ma ciała, które miałyby większe doświadczenie od PKM w tym zakresie. Opinia PKM może być dla MRR bardzo interesująca, szczególnie że obecnie toczą się dyskusje nad przyszłą perspektywą finansową oraz kształtem programów regionalnych. Zapytał więc, czy członkowie PKM reprezentujący środowisko partnerów społeczno-gospodarczych skłaniają się w kierunku programów jednofunduszowych, czy też wielofunduszowych.

Pan Arkadiusz Czocher odpowiedział, że właśnie tę kwestię chciałby poddać pod dyskusję.

Z uwagi na to, że członkowie PKM przyjęli zaproponowany przez Zastępcę Przewodniczącego porządek obrad, Pani Mirosława Kwiatek zapowiedziała realizację pierwszego punktu posiedzenia, oddając głos Pani Barbarze Dziubak. Pani Barbara Dziubak zaprezentowała informacje dotyczące stanu realizacji komponentu regionalnego PO KL – dane na I półrocze 2012 roku z jednoczesnym odniesieniem się do stanu obecnego.

(Prezentacja stanowi Załącznik nr 2 do protokołu).

Podsumowując przedstawione informacje, Pani Mirosława Kwiatek stwierdziła, że IP PO KL musi osiągnąć narzucone cele i dodała, że kwestie dotyczące ich osiągnięcia oraz osiągnięcia założonych wskaźników zostaną szczegółowo omówione w prezentacji nt. *Planów działania na rok 2013*. Dodała też, że wtedy będzie można zobaczyć, że wszystkie oszczędności, o które pytał Pan Arkadiusz Czocher, zostaną skierowane tam, gdzie nie osiągnięto jeszcze celu. Stąd tak profilowane w przyszłorocznych *Planach* wsparcie tych grup docelowych, w przypadku których nie osiągnięto jeszcze założonych wskaźników, wyjaśniała. Zauważyła też, że *Plany działania na rok 2013* są już mało interesujące, gdyż oferują bardzo niewiele innym podmiotom poza beneficjentem systemowym - zawierają głównie działania realizowane w trybie systemowym. Zebrane oszczędności posłużą realizacji tych wskaźników, które nie zostały osiągnięte.

Pan Arkadiusz Czocher zapytał, czy można dokonywać przesunięć środków między Priorytetami.

Pani Mirosława Kwiatek odpowiedziała twierdząco i wyjaśniła, że istnieje taka możliwość. Są Priorytety, gdzie nie zostały jeszcze wykorzystane alokacje, a jednocześnie nie osiągnięto wskaźników. Wskazała Priorytet VII, stwierdzając, że podjęte przez IP różnego rodzaju działania w zakresie aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym nie przyniosły zamierzonych efektów. Podała przykład OPS-ów, których, jak stwierdziła, nie udało się ani wyręczyć podmiotami zewnętrznymi, ani odpowiednio zmotywować do samodzielnej realizacji projektów.

Pan Arkadiusz Czocher stwierdził, że problem tkwi gdzie indziej. Do aplikowania o środki uprawnione były 82 gminy. Złożono 24 wnioski, z czego 17 przeszło do oceny merytorycznej, co oznacza niewykorzystanie bardzo dużej kwoty. Dodał, że warto zaprosić do rozmowy osoby, które docierały do tych gmin i posiadają odpowiednią wiedzę do wykorzystania. Zaproponował też zwołanie grupy roboczej, której celem byłoby wypracowanie skutecznego rozwiązania. Podkreślił, że problem nie dotyczy pieniędzy.

Pani Mirosława Kwiatek wskazała na problem tkwiący w obowiązku wniesienia wkładu własnego przez gminy.

Pan Arkadiusz Czocher odparł, że to nie wkłady własne są głównym problemem. Stwierdził, że wynika to z jego bezpośredniego doświadczenia, ponieważ był w tych gminach. Stwierdził, że nie zna rozwiązania problemu, aczkolwiek w jego opinii są pewne wypracowane efekty zachęty, z których można skorzystać.

Pani Mirosława Kwiatek podkreśliła, że nie należy koncentrować się na kwestii wydania pieniędzy, ale wsparciu osób, które rzeczywiście takiego wsparcia potrzebują. To że OPS z danej gminy nie złożył wniosku i nie chce realizować projektu systemowego, nie oznacza, że nie ma osób potrzebujących wsparcia w tej gminie. Należy zatem wesprzeć osoby potrzebujące, jeśli nie poprzez OPS-y, to poprzez inne podmioty w partnerstwie z OPS-ami, ponieważ grupa docelowa to podopieczni OPS-ów. Samorząd województwa nie może wyręczyć gminy z realizacji działań na rzecz jej mieszkańców - osób wykluczonych społecznie.

Pan Arkadiusz Czocher stwierdził, że OPS i jego struktury blokują cały mechanizm wsparcia.

Pani Mirosława Kwiatek odpowiedziała, że IP nie może wpłynąć na OPS, jest on jednostką organizacyjną Samorządu Terytorialnego i to organ powołujący OPS powinien zareagować w tej sytuacji. Dodała, że IP podjęła stosowne kroki - z władzami wszystkich gmin, w których OPS-y są nieaktywne, odbyły się spotkania. Pani Mirosława Kwiatek stwierdziła, że IP ma pewne plany w tym zakresie, a kwestia ta zostanie przedstawiona przez Panią Barbarę Dziubak w kolejnej prezentacji. Dodała też, że nie planowano w tej części spotkania dyskusji, jeżeli jednak członkowie chcieliby się wypowiedzieć, to zachęca do zabrania głosu.

Pan Arkadiusz Czocher odniósł się do sformułowania zawartego w prezentacji w zakresie Poddziałania 6.1.2, w którym stwierdzono, że efektywność kosztowa jest poprawna, a środki wydawane są celowo, co w praktyce oznacza zwiększenie zatrudnienia w PUP. Pan Arkadiusz Czocher zauważył, że poziom bezrobocia w regionie rośnie, a kadry nie są odpowiednio szkolone. Pieniądże w praktyce przeznaczają się na zwiększenie zatrudnienia w PUP, a nie na osoby bezrobotne. Pytał więc, czy na tym właśnie polega zacytowana z prezentacji celowość. Dodał też, zamiast zwiększać zatrudnienie ze środków EFS on optowałby za szkoleniem kadr PUP, które przecież w najbliższej przyszłości, z rekomendacji Ministra Pracy, mają zupełnie zmienić swoje podejście do osób bezrobotnych. W konkluzji stwierdził, że sztuką jest zmienić mentalność i kompetencje.

Pani Monika Kwil-Skrzypińska (Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy) odpowiedziała, że nie ma przerostu zatrudnienia w Powiatowych Urzędach Pracy pod kątem liczby pośredników pracy i doradców zawodowych, bo o nich mowa. Wyjaśniła, że na jednego pośrednika przypada kilkuset bezrobotnych, a na jednego doradcę tysiąc dwieście osób. W związku z czym nic nie stoi na przeszkodzie, aby ze środków EFS zagwarantować czasowe zwiększenie liczby osób, które zajmują się bezpośrednią obsługą osób bezrobotnych.

Pani Mirosława Kwiatek dodała, że jest to legalne i dopuszczalne w ramach omawianego działania, na co Pan Arkadiusz odparł, że nie neguje tego faktu, a jego intencją jest tylko zwrócenie uwagi na wzrost poziomu bezrobocia.

Pani Monika Kwil-Skrzypińska powiedziała, że na wzrost bezrobocia wpływa sytuacja gospodarcza kraju i nie ma to odniesienia do liczby osób, które zostały ze środków EFS zatrudnione przez poszczególne PUP-y.

Pani Mirosława Kwiatek zauważyła, że można by podjąć polemikę, czy przy rosnącej liczbie osób bezrobotnych korzystniej byłoby przeszkolić tę niewielką liczbę pośredników pracy, którzy posiadają wyższe kompetencje, zajmowałiby się dużą liczbą bezrobotnych, czy jednak korzystniej byłoby zatrudnić dodatkowego pracownika – pośrednika pracy. Trudno jest w chwili obecnej powiedzieć, które z rozwiązań byłoby lepsze. Zauważyła, że jeżeli liczba pośredników pracy w PUP jest tak mała, że na jednego pracownika przypada zbyt duża liczba bezrobotnych, przekraczająca normy ustalone dla prawidłowej obsługi osób bezrobotnych, a jednocześnie jest dopuszczona w ramach Poddziałania 6.1.2 możliwość dofinansowania zatrudnienia pracowników w PUP, to należy z takiej możliwości skorzystać.

Pan Arkadiusz Czocher stwierdził, że Powiatowe Urzędy Pracy będą się musiały same z tym problemem zmierzyć. Odniósł się też do wskaźnika o wartości 0 odnośnie podmiotów ekonomicznej. Zapytał, czy w omawianych w prezentacji wskaźnikach jest zdiagnozowane, co to są podmioty ekonomicznej. Nawiązał do spotkań informacyjnych organizowanych przez DWUP

odnośnie dotowania spółdzielni socjalnych. Z treści przekazywanych na spotkaniach wynikało, że pod pojęciem PES rozumie się wyłącznie spółdzielnie socjalne.

Pani Aleksandra Kilanowska (opiekun Priorytetu VII) potwierdziła, że to prawda i dodała, że metodologia pomiaru wskaźnika mówi o tym, że wskaźnik ten mierzy tylko tworzenie spółdzielni socjalnych.

Pani Mirosława Kwiatek zwróciła uwagę na zapisy *Podręcznika wskaźników*, w którym tak właśnie jest sformułowany ten wskaźnik i tak opisany sposób jego mierzenia.

Pani Aleksandra Kilanowska stwierdziła, że *Podręcznik wskaźników* podaje, że został wprowadzony nowy wskaźnik: *liczba podmiotów ekonomii społecznej utworzonych dzięki wsparciu z EFS*. Wyjaśniła, że nigdy nie można kierować się nazwą wskaźnika, ponieważ wskaźniki z samej nazwy mogą sugerować błędne momenty pomiaru, dlatego należy patrzeć na metodologię. Metodologia wskazuje w pierwszym zdaniu, że wskaźnik mierzy liczbę spółdzielni socjalnych utworzonych w ramach projektu, zaś momentem utworzenia spółdzielni jest wpis do KRS, dlatego wskaźnik ten jest na poziomie 0. W chwili obecnej w ramach Poddziałania 7.2.2 w tym typie wsparcia realizowany jest 1 projekt, 3 kolejne zostały rekomendowane i podpisano umowy. Ostatecznie w wyniku realizacji ww. projektów omawiany wskaźnik ma osiągnąć wartość 15, czyli 15 spółdzielni, do tego projekt realizowany przez Beneficjenta FRES z 2011 r. - 6-8 spółdzielni.

Pani Barbara Dziubak dodała, że do tej pory istniał wskaźnik mówiący o podmiotach ekonomii społecznej, które otrzymały wsparcie z EFS-u za pośrednictwem OWES-ów (przedostatni wskaźnik zrealizowany na wartość 107% w prezentacji). Natomiast ten nowy wskaźnik o wartości 0 został utworzony w związku z przeglądem śródkresowym i jest nastawiony wyłącznie na mierzenie tych spółdzielni, które powstają w ramach projektów. Podkreśliła, że nowy wskaźnik mierzy wąsko rozumiane PES, a więc tylko spółdzielnie socjalne.

Pan Arkadiusz Czocher zauważył pewną nieścisłość, stwierdzając, że podmiot ekonomii społecznej to nie zawsze jest tylko spółdzielnia socjalna. W VII Priorytecie, gdzie funkcjonuje definicja podmiotu ekonomii społecznej rozumianego szeroko, jako utworzenie organizacji pozarządowej, spółdzielni socjalnej itd., tak określony wskaźnik może sugerować, że zarówno z pieniędzy pochodzących z dotacji, jak i tych poza dotacją, można utworzyć wyłącznie spółdzielnię socjalną.

Pan Mariusz Kołodziej (RO EFS) odnośnie środków zakontraktowanych, środków rozliczonych zapytał, czy są statystyki pokazujące poziom kosztów niekwalifikowalnych w ramach środków, które się rozlicza. Doprecyzowując, pytał, czy w ramach IP województwa dolnośląskiego te koszty wzrastają, utrzymują się na stałym poziomie, czy też zmniejszają się. Pan Mariusz Kowalski zauważył, że takie dane pokazane na przestrzeni lat będą świadczyć z jednej strony o instytucjach, które te środki rozliczają, również pod kątem realizowanych kontroli, z drugiej będą mówić o Beneficjentach w aspekcie problemów, z jakimi borykają i ich skali.

Pani Mirosława Kwiatek odpowiedziała, że nie prowadzi się takiej statystyki. Poinformowała zebranych, że nie są to wielkie kwoty, ich poziom jest niewielki. Stwierdziła też, że nie ma problemu, aby wartość tych kosztów wyliczyć. W związku z tym Pani Mirosława Kwiatek zobowiązała się, że IP przygotuje takie zestawienie i w najbliższym czasie zostanie ono przekazane członkom PKM.

Kolejny głos w dyskusji zabrał Pan Marcin Kowalski. Odnosząc się do prezentacji przedstawionej przez Panią Barbarę Dziubak, zapytał o wskaźnik w Poddziałaniu 8.1.1 dotyczący *liczby przedsięwzięć objętych wsparciem*, którego realizację wskazano na poziomie 56,3 %. Pytał, czy IP jest przekonana,

że ten wskaźnik uda się zrealizować w 100%, biorąc pod uwagę liczbę podpisanych umów o dofinansowanie oraz fakt, iż w tym roku odbył się ostatni konkurs w Poddziałaniu 8.1.1.

Pani Barbara Dziubak odpowiedziała, że ten wskaźnik przez jakiś czas był wykazywany jako potencjalnie zagrożony w osiągnięciu wartości docelowej, w chwili obecnej nie jest już zagrożony, choć w sprawozdaniu wykazywany jest jako wskaźnik o niskim stopniu realizacji.

Pan Marcin Kowalski wtrącił pytanie, czy wiadomo, ile to jest przedsiębiorstw te wskazane 56,3%, bo łatwiej będzie to zobrazować.

Pani Barbara Dziubak powiedziała, że sytuacja dotycząca wykonania omawianego wskaźnika i jego perspektyw została szczegółowo opisana w sprawozdaniu. Na I półrocze 2012 r. wskaźnik ten wynosi 4028 przedsiębiorstw, natomiast na III kwartał (stan na dzień 30 września 2012 r.) 5200 przedsiębiorstw. Instytucja wdrażająca prowadziła szczegółową analizę projektów, które są w trakcie realizacji, gdzie ten wskaźnik może jeszcze przyrosnąć. W tym roku przeznaczone są wysokie środki na realizację projektów Poddziałania 8.1.1. Dodała też, że wszelkie środki, które „uwalniają” się w Działaniu 8.1, są również przetrucane do Poddziałania 8.1.1 na rzecz realizowania projektów, a wszystkie projekty przekładają się na osiągnięcie omawianego wskaźnika, za wyjątkiem projektów stricte doradczych. W konkluzji Pani Barbara Dziubak powiedziała, że biorąc pod uwagę bardzo szczegółową analizę sytuacji, IP2 stwierdziła, że wartość docelowa wskaźnika jest możliwa do osiągnięcia (zliczając wprost z przyjętych do dofinansowania wniosków i umów oraz przewidując to, co się wydarzy w roku 2012). Wyjaśniła, że bazując na znanej wysokości alokacji, średnim koszcie wsparcia przypadającego do tej pory na jedno przedsiębiorstwo, można szacunkowo wyliczyć, ile przedsiębiorstw będzie wspartych dzięki tegorocznemu konkursowi.

Pan Marcin Kowalski upewniał się, czy omawiany wskaźnik nie jest zagrożony.

Pani Barbara Dziubak potwierdziła, że wskaźnik ten nie jest wykazywany jako zagrożony i jest realny do osiągnięcia przy założeniu dyscypliny i efektywności kosztowej oraz wykorzystywaniu oszczędności na Poddziałaniu 8.1.1.

Pan Marcin Kowalski zapytał, czy znana jest wartość tych oszczędności, ponieważ zakończono już procedury konkursowe. W jego opinii oszczędności te powinny kształtować się na poziomie ok. 20%, co daje ok. 10 mln zł dodatkowo w postaci wygosparowanych środków.

Pani Monika Kwil-Skrzypińska odpowiedziała, że oszczędności zostaną wykorzystane na projekty rekomendowane do dofinansowania po procedurze odwoławczej. Dodatkowo, poinformowała zebranych, na liście rankingowej zatwierdzonej w ubiegłym tygodniu przez Zarząd Województwa znajduje się kilka kolejnych podmiotów, które w ramach Poddziałania 8.1.1 będą realizowały projekty. Dyrektor DWUP Pani Monika Kwil-Skrzypińska podkreśliła, że wartość oszczędności wciąż zmienia się, również w wyniku prowadzonych negocjacji w zakresie budżetów projektów rekomendowanych do dofinansowania, i dodała, że z pewnością oszczędności te zostaną wykorzystane.

Przechodząc do kolejnego punktu porządku obrad, prowadząca posiedzenie Pani Mirosława Kwiatek oddała głos Pani Marzenie Nec, przedstawicielce Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy, która zaprezentowała wyniki badania ewaluacyjnego pt. "Badanie i ocena wpływu projektów w ramach Poddziałania 8.1.1 oraz 8.1.2 PO KL na rozwój zawodowy oraz zdolności adaptacyjne ich uczestników, w kontekście zmian gospodarczych zachodzących na dolnośląskim rynku pracy". Pani Mirosława

Kwiatek poinformowała zebranych, aby zwrócić szczególną uwagę na rekomendacje wynikające z badania, ponieważ będą one przyjmowane uchwałą na posiedzeniu PKM.
(Prezentacja stanowi Załącznik nr 3 do protokołu).

Po zakończeniu prezentacji przewodnicząca posiedzeniu Pani Mirosława Kwiatek otworzyła dyskusję.

Pierwszy głos w dyskusji dotyczącej wyników badania ewaluacyjnego zabrał Pan Marcin Kowalski, przede wszystkim dziękując IP2 za przeprowadzenie zaprezentowanego badania. Jednocześnie zauważył, że ma kilka przemyśleń i uwag, którymi chciałby się podzielić z uczestnikami obrad. Pierwsza kwestia, którą chciałby poruszyć, dotyczyła „nadpodaży”, jak to Pan Marcin Kowalski określił, projektów skierowanych do branży hotelarskiej i turystyczno-uzdrowiskowej, na co przedstawiciele pracodawców i partnerów społeczno-gospodarczych wskazywali już wcześniej i co zaprezentowane badanie jednoznacznie potwierdziło. Dodał, że podczas spotkań grupy roboczej ds. adaptacyjności przedstawiciele Wydziału Adaptacyjności DWUP mówili o trudnościach związanych z osiągnięciem wskaźników właśnie w projektach hotelarsko-turystycznych. Druga kwestia dotyczyła wypracowania w województwie dolnośląskim taryfikatora. Pan Marcin Kowalski poinformował, że na stronie internetowej PARP znajduje się taki taryfikator, z którego mogą korzystać zarówno eksperci, jak i beneficjenci. Dla przykładu podał wartość zamkniętego szkolenia biznesowego, która wynosi max 4700 zł brutto. W taryfikatorze znajduje też wycena pozycji budżetowych najczęściej pojawiających się we wnioskach o dofinansowanie jak np. cena za stworzenie strony projektowej serwisu – 5 tys. zł, koszty zatrudnienia doradców itd. I co podkreślił Pan Marcin Kowalski, w omawianym badaniu pojawił się wniosek mówiący, że IP2 potrzebuje takiego narzędzia. Pan Marcin Kowalski zauważył, że potrzebują go też beneficjenci, m. in. ze względu na wymóg spełnienia efektywności kosztowej, o czym wielokrotnie wspomniano podczas omawianych prezentacji.

Pani Mirosława Kwiatek stwierdziła, że w województwie dolnośląskim nie korzysta się z taryfikatorów ogólnopolskich.

Pan Marcin Kowalski kontynuował swoją wypowiedź nt. taryfikatorów, stwierdzając, że zapewne w województwie dolnośląskim w bieżącym okresie programowania taki taryfikator już nie pojawi się. *Plany działania na rok 2013* w zakresie Priorytetu VIII przewidują wyłącznie realizację projektów systemowych, więc to jest rekomendacja do wypracowania na przyszły okres programowania.

Pani Mirosława Kwiatek stwierdziła, że Ekspert oceniający wniosek ma obowiązek przeanalizowania każdej ceny wskazanej we wniosku pod kątem jej adekwatności do projektu, przy czym, co należy podkreślić, każdy projekt analizowany jest indywidualnie. Taryfikator udostępniany ekspertom przez IP stanowi tylko odpowiedź, jaką kwotę IP może zaakceptować jako tą maksymalną w projekcie i jest ustalany po uprzednim zbadaniu rynku pod kątem cen najniższych i najwyższych, adekwatnych do konkretnego konkursu. Dodatkowo już na etapie oceny formalnej wiadomo, jakie projekty będą podlegały ocenie merytorycznej. Pani Mirosława Kwiatek mocno akcentowała, że to nie jest cennik, który powinien być stosowany przez beneficjentów, tylko narzędzie pomocne ekspertom przy ocenie budżetów projektów. Ewentualne zastosowanie taryfikatora i przyjęcie w projekcie maksymalnych stawek może być pułapką dla niedoświadczonego w aplikowaniu beneficjenta.

Pan Arkadiusz Czocher zauważył, że to jest ryzyko beneficjenta. Chodzi tu o pewne zasady.

Do dyskusji włączył się Pan Marcin Kowalski, kierując swoje pytanie do przedstawiciela MRR Pana Wojciecha Wróblewskiego. Odniósł się do zaleceń MRR z dnia 17 sierpnia 2012 r. i powiedział, że PARP ogłaszając konkurs w ramach Poddziałania 2.1.1, 2.1.2 w tym roku, do dokumentacji konkursowej dołączył załącznik – taryfikator, zgodnie z zaleceniami MRR. Ten taryfikator – załącznik jest oficjalnie dostępny na stronie PARP-u i znajduje się w dokumentacji konkursowej wraz z innymi

dokumentami. Każdy podmiot zainteresowany aplikowaniem o wsparcie może z tym taryfikatorem zapoznać się. Pan Marcin Kowalski przyznał, że rzeczywiście przyjmując te maksymalne stawki, można przekroczyć limity zarządzania projektem, koszty pośrednie itd. Zapytał, czy faktycznie część instytucji może przed ogłoszeniem konkursu upubliczniać taki taryfikator, a część nie.

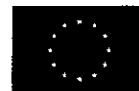
Pan Arkadiusz Czocher dołączając się do wypowiedzi Pan Marcina Kowalskiego, stwierdził, że brak jest jednolitych czytelnych zasad dla wszystkich – jedne instytucje uznają i stosują zasady zatwierdzone przez MRR i upubliczniają taryfikatory, a inne nie, opierając się na subiektywnej ocenie. Dalej mówiąc o „twardych” negocjacjach w projektach, pytał, kiedy jakość projektów zamieni się we wskaźniki, bo wskaźniki z pewnością zostaną osiągnięte przez wszystkich. Ale co z jakością projektów, pytał, ich jakość została pokazana w prezentowanym badaniu ewaluacyjnym. Pan Arkadiusz Czocher postulował wprowadzenie jasnych czytelnych zasad gry dla wszystkich, tak jak to zrobił PARP, bo w chwili obecnej zasady te są traktowane uznaniowo.

Pan Wojciech Wróblewski odpowiadając na pytania zadane przez Pana Marcina Kowalskiego i Pana Arkadiusza Czochera, stwierdził, że wiele audytów, czy to Komisji Europejskiej, czy to ETO, wskazywało, opierając się na wynikach próbek pobranych z przeróżnych projektów realizowanych w różnych regionach Polski, na ogromne zróżnicowanie w wycenianiu poszczególnych usług i wycena ta często wydawała się niesprawiedliwiona jakimiś obiektywnymi przesłankami. W związku z powyższym w kolejnych rekomendacjach pojawiały się zalecenia dla Instytucji Zarządzających, które potem przekazywano instytucjom ogłaszającym konkurs, by dopracować pewne formy standaryzacji oceny i ustalić limity dotyczące pewnych rodzajów usług, które by były uzasadnione. Ale też nie można tego zrobić z poziomu Warszawy i nie można takich samych stawek ustanowić dla różnego rodzaju form wsparcia, przekonywał Pan Wojciech Wróblewski. Wyjaśnił, że niektóre działania realizowane przez PARP mają odmienny charakter, pewne wyrównowe zadania wydają się podobne, ale jest to jednak inny charakter wsparcia. Odnosząc się do jawności taryfikatorów, powiedział, że jest to kwestia problematyczna, m. in. ze względu na ewidentne zagrożenia z tym związane, o czym mówiła Pani Dyrektor Mirosława Kwiatek, ale też jakość projektów, o czym wspominał Pan Arkadiusz Czocher. Zwrócił też uwagę na jawność i transparentność, która w jego opinii stanowi oczywistą zasadę. Zobowiązał się też przeanalizować dokumenty i pisma przekazywane do IP, czy IZ postulowała transparentność w zakresie taryfikatora, czy też pozostawiono tę kwestię do rozstrzygnięcia IP. Jednak z wiedzy, którą posiada w chwili obecnej, uważa, że przyjęto to drugie rozwiązanie. Pani Mirosława Kwiatek potwierdziła słowa przedstawiciela MRR.

Pan Mariusz Kołodziej podsumował wypowiedź Pana Wojciecha Wróblewskiego, stwierdzając, że takie taryfikatory są potrzebne jednej i drugiej stronie, ale nie może to być jeden taryfikator do wszystkich projektów. Stwierdził, że zgadza się z opinią Pani Dyrektor Mirosławy Kwiatek w sprawie tworzenia taryfikatora do każdego konkursu. Dodał też, że widzi celowość utworzenia takiego taryfikatora do projektów realizowanych w ramach tzw. operatora wsparcia, gdzie są podobne wystandaryzowane formy wsparcia, doradztwo, godziny szkoleniowe oraz zasygnalizował, że tę kwestię należałoby w jego opinii rozważyć w nowym okresie programowania, szczególnie pod kątem dużych projektów skierowanych do biznesu.

Pan Arkadiusz Czocher postulował powstanie grupy roboczej, która podjęłaby prace dotyczące skonstruowania takiego taryfikatora, bazując na dużym doświadczeniu członków PKM w tym zakresie.

Prowadząca spotkanie Pani Mirosława Kwiatek, wobec braku kolejnych uwag, zapowiedziała głosowanie w sprawie przyjęcia rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. „Badanie i ocena wpływu projektów w ramach Poddziałania 8.1.1 oraz 8.1.2 PO KL na rozwój zawodowy oraz zdolności

adaptacyjne ich uczestników, w kontekście zmian gospodarczych zachodzących na dolnośląskim rynku pracy”, przeprowadzonego przez DWUP, po czym odczytała wersję uchwały przyjmującej rekomendacje.

W głosowaniu udział wzięli wszyscy uprawnieni i obecni na sali obrad członkowie (13 osób). Za przyjęciem uchwały głosowało 12 osób, 1 osoba wstrzymała się od głosu.

W wyniku głosowania przyjęto *Uchwałę nr 30/2012 Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. „Badanie i ocena wpływu projektów w ramach Poddziałania 8.1.1 oraz 8.1.2 PO KL na rozwój zawodowy oraz zdolności adaptacyjne ich uczestników, w kontekście zmian gospodarczych zachodzących na dolnośląskim rynku pracy” (Uchwała stanowi Załącznik nr 4 do protokołu)*

Po zakończeniu głosowania nad przyjęciem rekomendacji z badania ewaluacyjnego DWUP Zastępca Przewodniczącego PKM PO KL WD Pani Mirosława Kwiatek ogłosiła pięciominutową przerwę.

Po przerwie przewodnicząca posiedzeniu Pani Mirosława Kwiatek zapowiedziała prezentację *Planów działania na rok 2013*, informując jednocześnie, że prezentację projektu *Planów* poprowadzi Pani Barbara Dziubak. Pani Mirosława Kwiatek poinformowała też zebranych, że po prezentacji przewidziana jest dyskusja oraz podjęcie uchwały w sprawie rekomendacji *Planów działania* Komitetowi Monitorującemu (Prezentacja stanowi Załącznik nr 5 do protokołu)

Po zakończeniu prezentacji przewodnicząca posiedzeniu Pani Mirosława Kwiatek zaprosiła zebranych do dyskusji.

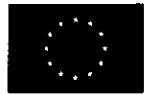
Pierwszy głos w dyskusji zabrał Pan Arkadiusz Czocher, który zapytał o wskaźnik dotyczący OWES-ów – czy określa on okres czasu: 2 lata po zakończeniu realizacji projektu, czy udziału w projekcie.

Pani Barbara Dziubak odpowiedziała, że wskaźnik dotyczy okresu dwóch lat po zakończeniu realizacji projektu.

Pan Wojciech Wróblewski poinformował, że Instytucja Zarządzająca nie przesłała jeszcze do tutejszej Instytucji Pośredniczącej pisma zatwierdzającego proponowane *Plany działania na rok 2013*. Powiedział też, że nie przewiduje problemu, by złożona przez IP wersja dokumentu została przedstawiona na grudniowym posiedzeniu Komitetu Monitorującego. Dodał, że uwagi Instytucji Zarządzającej są nieliczne oraz mają charakter techniczny.

Następnie Pani Mirosława Kwiatek oddała głos Pani Barbarze Dziubak, aby przedstawiła zebrany propozycję wprowadzenia do *Planów działania* dwóch autopoprawek. Pani Mirosława Kwiatek wyjaśniła, że już po przedłożeniu członkom Podkomitetu Monitorującego *Planów działania na rok 2013* Instytucja Pośrednicząca otrzymała uwagi Komisji Europejskiej. Poinformowała, że uwagi KE zostaną wprowadzone do *Planów działania*, jednak ich kształt będzie przedmiotem dalszych negocjacji z KE. Pani Mirosława Kwiatek dodała, że w dwóch miejscach taka autopoprawka zostanie wprowadzona.

Następnie głos zabrała Pani Barbara Dziuba, która przedstawiła uwagi Komisji Europejskiej w zakresie proponowanych *Planów działania na rok 2013*. Wyjaśniła, że Komisja Europejska zasugerowała dodanie w projektach systemowych realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy w ramach

Priorytetu VI kryterium dostępu promującego sektory sklasyfikowane jako kluczowe dla rozwoju regionu i sektory, w których istnieje potencjał stworzenia dużej liczby miejsc pracy w przyszłości, w tym „biały sektor”, „zielony sektor”, ICT, usługi osobiste, usługi dla gospodarstw domowych, zgodnie z Komunikatem KE w kierunku odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu.

Pan Arkadiusz Czocher zapytał, w jaki sposób rozumiane są branże strategiczne, czy chodzi o te w ramach Obserwatorium Rynku Pracy z przedstawionego raportu. Wyjaśnił, że spośród siedmiu rodzajów branż strategicznych wymienionych przez Dolnośląskie Obserwatorium Rynku Pracy cztery objęte są wykluczeniem blokowym, wobec czego nie mogą uzyskać wsparcia.

Pani Mirosława Kwiatek poprosiła zebranych o wyrażenie zgody na wprowadzenie ww. autopoprawki w ramach Karty *Planu działania* dla Priorytetu VI na rok 2013.

Członkowie PKM PO KL WD wyrazili taką zgodę.

Następnie Pani Barbara Dziubak przedstawiła drugą wersję kolejnej uwagi, zgłoszonej przez Komisję Europejską, która podlegała już wstępnym negocjacjom. Poinformowała, że Komisja zasugerowała, by wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób niepełnosprawnych został podniesiony w województwie dolnośląskim – obecnie w województwie dolnośląskim ma wartość 20%. Argumentem Komisji Europejskiej był fakt, że dotychczasowa skuteczność zatrudnieniowa w stosunku do osób niepełnosprawnych na Dolnym Śląsku kształtuje się na poziomie dużo wyższym niż próg efektywności minimalnej, wymagany przez Komisję. Pani Barbara Dziubak potwierdziła, że w sprawozdaniu półrocznym wartość tego wskaźnika, mierzonego głównie w projektach powiatowych urzędów pracy, wynosi 55%. Nie jest to efektywność zatrudnieniowa zmierzona na podstawie badania małej grupy, a na grupie ok. 500 osób. Taka liczebność badanych pozwala uznać grupę jako reprezentatywną dla większej populacji. W związku z powyższym Komisja Europejska zaproponowała ustanowienie wartości wskaźnika efektywności zatrudnieniowej dla osób niepełnosprawnych w kryterium dostępu nr 4 na poziomie co najmniej 30%, co jest możliwe do osiągnięcia. Następnie Pani Barbara Dziubak przedstawiła projekt dwóch autopoprawek w ramach Priorytetu VII do zapisów fiszek dla projektów systemowych realizowanych przez OPS-y oraz PCPR-y. W *Planach działania na rok 2013* przewidziana została możliwość realizacji przez OPS-y projektów dwuletnich - od 01.2013 r. do 12.2014 r. Takie rozwiązanie wynika z faktu, iż dostępna alokacja jest wyższa niż kwota, jaką średniorocznie wykorzystywały OPS-y do realizacji projektów. Istnieje zatem możliwość realizowania projektów trwających dłużej. Dla projektów realizowanych przez PCPR-y przewidziano okres jednoroczny – od 01.2013 r. do 12.2013 r. Tym niemniej, kontynuowała Pani Barbara Dziubak, w chwili obecnej Instytucja Pośrednicząca jest w posiadaniu kilku informacji, które powinna wziąć pod uwagę. Wstępne rozeznanie, niepotwierdzone jeszcze oficjalnymi pismami, prowadzone przez instytucję wdrażającą sugeruje, że część OPS-ów nie będzie zainteresowana realizacją projektu dwuletniego. Prawdopodobnie korzystniej dla tych instytucji byłoby, gdyby mogły one realizować wstępnie projekt jednoroczny z możliwością przedłużenia. Dodała, że zapis, jaki znajduje się w fiszce w *Planach działania* i wskazuje na dwuletni okres realizacji projektu systemowego przez OPS-y, powinien być traktowany elastycznie. Określa on przedział czasowy, w którym może zostać zrealizowany projekt, nie są to natomiast daty wyznaczające obligatoryjnie początek i koniec realizacji każdego projektu. W międzyczasie IP powinna podejmować działania, które będą miały na celu zmobilizowanie OPS-ów do jednorazowego zakontraktowania dwuletnich

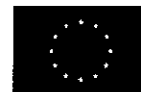

projektów. Pani Barbara Dziubak poinformowała o niskim zainteresowaniu realizacją projektów w ramach konkursu nr II/7.2.1/B/12, skierowanego do tzw. nieaktywnych gmin. Mimo iż wnioski obecnie podlegają procedurze oceny merytorycznej, to po liczbie złożonych projektów można przypuszczać, iż alokacja przeznaczona na wskazany konkurs nie zostanie wyczerpana. Wolne środki, jakie pozostaną po zakończeniu kontraktacji, mogą wynosić nawet kilkanaście milionów złotych. Ta kwota prawie w całości pokrywa zapotrzebowanie na realizację przez PCPR-y rocznego projektu systemowego. Dla OPS-ów środki na realizację projektów w roku 2013 i 2014 są zapewnione. Pani Barbara Dziubak przedstawiła propozycję wydłużenia okresu realizowanych przez PCPR-y projektów systemowych do dwóch lat - od 01.2013 r. do 12.2014 r. Przyjęcie takiego elastycznego rozwiązania pozwoli uniknąć konieczności wprowadzania zmian do *Planów działania na rok 2013* w sytuacji, gdyby środki niewykorzystane w konkursie nr II/7.2.1/B/12 miały być przeznaczone na realizację projektów systemowych PCPR. Ta zmiana techniczna pomogłaby w przyszłości ułatwić procedurę związaną z kontraktowaniem środków oraz wydłużanie projektów PCPR-ów. Pani Barbara Dziubak podsumowała, że pierwszą propozycją zmian w Priorytecie VII ze strony IP jest wydłużenie okresu realizacji projektów w Poddziałaniu 7.1.2 do grudnia 2014 r. Druga propozycja w zakresie *Planów Działania* dla Priorytetu VII dotyczy Poddziałania 7.1.3 i projektu systemowego realizowanego przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej. Tutaj Pani Barbara Dziubak oddała głos Pani Aleksandrze Kilanowskiej, opiekunowi Priorytetu VII.

Pani Aleksandra Kilanowska kontynuowała wypowiedź Pani Barbary Dziubak, informując zebranych, że w rezultatach w projekcie *na rok 2013* oraz rezultatach *ogółem* przewidziano działanie: *badanie ewaluacyjne projektów OPS i PCPR*, przeznaczając na ich osiągnięcie 0,80% środków. Tłumaczyła, że obowiązek przeprowadzenia niniejszego badania w latach 2010 i 2013 narzucony został „*Zasadami realizacji (...) projektów OPS, PCPR, ROPS*”. W chwili wysłania projektu *Planu działania dla Priorytetu VII* do kolejnej oceny IZ oraz KE, do IP PO KL nadesłano pismo rozpoczynające konsultacje niniejszego dokumentu. Zmiana *Zasad...* polega na wprowadzeniu możliwości, zamiast obowiązku przeprowadzenia ewaluacji wg kryteriów przyjętych przez poszczególne IP. Badanie nie będzie miało więc charakteru ogólnopolskiego, którego wyniki będą porównywalne z pozostałymi regionami, nie będzie podstawą do stworzenia *Metaewaluacji*. IP zwróciła się do beneficjenta systemowego z prośbą o rozeznanie, czy należy pozostawić planowane badanie, czy zrezygnować z niego i przeznaczyć środki na rzecz innych działań. Z informacji zwrotnej otrzymanej od DOPS-u wynika, że beneficjent rezygnuje z wykonania badania ewaluacyjnego, a środki skierowane zostaną na *działania mające na celu rozwój dialogu partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego na poziomie regionalnym, w tym budowania mechanizmów współpracy instytucji rynku pracy i pomocy społecznej w zakresie wspierania osób pozostających bez zatrudnienia*.

Pani Mirosława Kwiatek ponownie zapytała zebranych o akceptację propozycji przedstawionych zmian.

Pan Arkadiusz Czocher zadał pytanie dotyczące przeznaczenia środków z projektów konkursowych z udziałem OPS-ów na projekty systemowe w Priorytecie VII, w dodatku przeznaczone dla PCPR-u. Pytał, dlaczego nie szuka się jakiejś innej możliwości w tym zakresie. Stwierdził, że środki te były w „systemie”, „wyszły poza system” do swego rodzaju „pósystemu” i ponownie miałyby do tego „systemu” wrócić. Pan Arkadiusz Czocher zaproponował przeznaczenie wskazanych środków na projekty konkursowe.

Pani Mirosława Kwiatek dodała, że środki te były przeznaczone na projekty „w pólssystemie”, których realizacja nie przyniosła jednak spodziewanych efektów i wyjaśniła, że nie ma możliwości ogłoszenia konkursu na projekty, w realizacji których nie będą uczestniczyły jst, ze względu na konieczność wniesienia wkładu własnego, którego źródłem jest jst.

Pan Arkadiusz Czocher pytał, czy z diagnozy wynika, że główną blokadą jest wkład własny.

Pani Mirosława Kwiatek podkreśliła, że wkład własny musi pochodzić ze środków jst więc projekt musi być realizowany w partnerstwie z jst. Dodała, że w chwili obecnej trudno stwierdzić, czy problem z wniesieniem wkładu własnego rzeczywiście pojawi się. Dodała też, że rozważane jest przeznaczenie niewykorzystanych przez OPS-y środków na realizację projektów systemowych przez PCPR-y.

Pan Arkadiusz Czocher zaproponował, by środki wykorzystać w trybie konkursowym, a w przypadku trudności z ich zakontraktowaniem – poszukiwać innego rozwiązania, natomiast nie przeznaczać ich na projekty realizowane w trybie systemowym.

Pani Barbara Dziubak wyjaśniła, że wydłużenie okresu realizacji projektów systemowych przez PCPR-y do końca roku 2014 nie jest jednoznaczne z przeznaczeniem dodatkowych środków, niezakontraktowanych w ramach Poddziałania 7.2.1. IP konsultowała z IP2 przeznaczenie ww. środków na projekty systemowe realizowane przez PCPR-y, jednak nie została podjęta ostateczna decyzja o takowym ich spożytkowaniu oraz nie będzie ona stricte związana z wydłużeniem okresu realizacji ww. projektów systemowych. Sposób wykorzystania niezakontraktowanych w projektach konkursowych środków będzie przedmiotem dyskusji po rozstrzygnięciu konkursu w ramach Poddziałania 7.2.1.

Pan Arkadiusz Czocher stwierdził więc, że w *Planach działania* można by uwzględnić przeznaczenie tych środków na projekty konkursowe. Zapytał, czy w *Planach działania na rok 2013* mają znaleźć się zapisy dotyczące ich ewentualnego zagospodarowania.

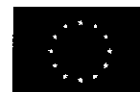
Pani Barbara Dziubak dodała, że przedmiotem zmiany w zapisach fiszki dla projektów systemowych PCPR ma być jedynie wydłużenie okresu realizacji projektu do końca roku 2014 w przypadku niezakontraktowania środków również w projektach realizowanych przez OPS-y.

Pani Mirosława Kwiatek wytłumaczyła, że IP nie zwiększa w chwili obecnej alokacji na PCPR-y, a jedynie dokonuje zmiany odnośnie czasu realizacji projektu, z dotychczasowego jednorocznego na dwuletni. Oznajmiła też, że kwestia ta nie jest ostatecznie zamknięta i będzie poddana pod dyskusję na następnym posiedzeniu PKM, które odbędzie się na początku 2013 roku.

Prowadząca spotkanie Pani Mirosława Kwiatek, wobec braku kolejnych głosów w dyskusji, zapowiedziała głosowanie w sprawie rozpatrzenia i rekomendowania Komitetowi Monitorującemu PO KL *Planów działania na rok 2013*, po czym odczytała wersję uchwały przyjmującej rekomendacje wraz z tabelą zmian.

W głosowaniu udział wzięli wszyscy uprawnieni i obecni na sali obrad członkowie (10 osób). Jedenasta uprawniona do głosowania osoba, pani Anita Ogły, była nieobecna na sali podczas głosowania.

Zgodnie z zapisami *Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL*, przedstawiciele IP oraz IP2, których dotyczy PD, nie uczestniczą w głosowaniu w PKM PO KL. W związku z powyższym

w głosowaniu w sprawie rozpatrzenia i rekomendowania Komitetowi Monitorującemu *Planów działania na rok 2013* udziału nie wzięły: Pani Mirosława Kwiatek – Zastępca Przewodniczącego PKM oraz Pani Monika Kwil-Skrzypińska – Dyrektor DWUP.

Za przyjęciem uchwały głosowało 10 osób.

W wyniku głosowania przyjęto *Uchwałę nr 31/2012 Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie rozpatrzenia i rekomendowania Komitetowi Monitorującemu Planów działania na rok 2013. (Uchwała stanowi Załącznik nr 6 do protokołu).*

Ostatnią częścią posiedzenia, zgodnie z harmonogramem obrad, to tzw. sprawy różne. W związku z powyższym Pani Mirosława Kwiatek zapowiedziała przejście do omówienia spraw różnych i przekazała głos Panu Marcinowi Kowalskiemu.

Pan Marcin Kowalski nawiązał do wstępnych deklaracji, jakie zapadły podczas Konwentu Marszałków Województw w sprawie konstrukcji regionalnych programów operacyjnych po roku 2013. Zadał pytanie Panu Wojciechowi Wróblewskiemu dotyczące prac MRR w tym zakresie (w jakim kierunku podążają te prace) oraz możliwości wprowadzania ewentualnych zmian w postaci m.in. rekomendacji, o czym dyskutowano na początku posiedzenia.

Pan Wojciech Wróblewski odpowiedział, iż zgodnie z założeniami umowy partnerstwa, która stanowi dokument MRR, 15 programów regionalnych to programy wielofunduszowe oraz program dla województwa mazowieckiego. Nadmienił, że wspomniany dokument stanowi na chwilę obecną projekt - wstępną koncepcję przeznaczoną do dyskusji. Przedstawiciel MRR poinformował o spotkaniu, jakie odbyło się pod koniec października br., w którym uczestniczył Pan Minister Paweł Orłowski oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Pan Minister zapowiedział, iż w listopadzie i grudniu odbędą się spotkania konsultacyjne w regionach, podczas których będzie możliwość przedyskutowania wstępnych założeń dotyczących nowej perspektywy. Pan Wojciech Wróblewski powiedział, że MRR jak najbardziej oczekuje głosów - opinii w powyższym zakresie od przedstawicieli III sektora, władz samorządowych. Decyzja w sprawie konstrukcji regionalnych programów operacyjnych nie została jeszcze podjęta. Dodał, że zarówno konstrukcja programu jedno-, jak i dwufunduszowego ma swoje wady i zalety.

Pan Marcin Kowalski odniósł się do zapowiedzianych spotkań w regionach. Zapytał, czy założenia umów mogą zostać przekazane partnerom społeczno-gospodarczym w formie otwartych konsultacji. Powiedział, że przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych wystąpili do Marszałka Województwa z propozycją współpracy w przygotowywaniu założeń do nowej perspektywy finansowej. Odpowiedź jednak była negatywna, uzasadniona koniecznością prac na obecnym etapie w postaci konsultacji wewnętrznych. Pan Marcin Kowalski zapytał, czy IZ wskazuje Zarządowi Województwa, by prowadziły w regionach otwarte konsultacje społeczne z partnerami społeczno-gospodarczymi.

Pan Wojciech Wróblewski odpowiedział, iż w opinii Instytucji Zarządzającej zalecane jest przekonsultowanie decyzji Zarządu Województwa z partnerami społeczno-gospodarczymi, czyli interesariuszami. Uznał takie postępowanie za oczywiste. Dodał też, że dotychczas nie zostały

podjęte ostateczne decyzje na szczeblu regionalnym czy też krajowym. Obecny etap to etap dyskusji nad założeniami.

Pan Marcin Kowalski zapytał Panią Mirosławę Kwiatek, pełniącą funkcję Dyrektora Departamentu EFS w Urzędzie Marszałkowskim, czy w województwie dolnośląskim została już podjęta przez Zarząd Województwa decyzja w sprawie konstrukcji programów w nowym okresie programowania, czy też jest jeszcze możliwość zgłaszania sugestii i rekomendacji dotyczących powyższej kwestii.

Pani Mirosława Kwiatek odpowiedziała, że Departament EFS odpowiada za wdrażanie komponentu regionalnego PO KL, nie jest natomiast uprawniony do podejmowania decyzji dotyczących przyszłości EFS-u na Dolnym Śląsku. Powołując się na informacje przekazane przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego, Pani Mirosława Kwiatek powiedziała, że Zarząd WD, jak większość województw w kraju, opowiedział się za programem dwufunduszowym.

Pan Marcin Kowalski zapytał, czy została podjęta już uchwała w tym zakresie.

Pani Mirosława Kwiatek wyjaśniła, że Zarząd WD oczekiwał na ostateczne stanowisko Ministerstwa, które zostało wyrażone w założeniach umowy partnerstwa. IP otrzymała projekt takiej umowy 9 listopada br. Dodała, że są to założenia, które zostaną przekazane do konsultacji społecznych. Udostępnienie członkom PKM przedmiotowego dokumentu w terminie wcześniejszym nie było możliwe.

Pan Arkadiusz Czocher zapytał, czy aktualnie dokument zawierający wstępne założenia umowy partnerstwa posiada już status dokumentu jawnego.

Pan Wojciech Wróblewski pozostawił kwestię dotyczącą możliwości udostępnienia omawianego dokumentu do ostatecznego wyjaśnienia.

Pan Arkadiusz Czocher zauważył, że partnerzy społeczno-gospodarczy jako Podkomitet nie będą mieli już okazji wypowiedzieć się na ten temat, dlatego też przygotowali uchwałę, którą chcieliby przedłożyć na bieżącym posiedzeniu PKM.

Pani Mirosława Kwiatek odpowiedziała, że nie jest możliwe podjęcie przez PKM uchwały w tym zakresie. Dodała, że po zapoznaniu się z treścią założeń umowy partnerstwa, na etapie konsultacji społecznych, w przypadku gdy członkowie Podkomitetu Monitorującego zgłoszą chęć wyrażenia opinii jako PKM, będzie możliwość podjęcia uchwały w trybie obiegowym, na wniosek członków, o czym stanowią zapisy regulaminu PKM.

Pan Arkadiusz Czocher nawiązując do konstrukcji programu wielofunduszowego, wyraził swoje obawy. Zaznaczył, że bardzo istotny będzie wpływ ewentualnych niepowodzeń w realizacji działań w ramach jednego funduszu na drugi. Dodał, że z informacji jakie posiada, wynika, że na najbliższym Komitecie Monitorującym ma być też omawiana kwestia dotycząca programów w przyszłej perspektywie finansowej, zatem w jego opinii wypracowanie stanowiska PKM nie może czekać. Dodał, że jest to potężne ryzyko. Obecnie stosowany system jest sprawdzony, w zasady jego realizacji wdrożona jest zarówno strona urzędowa, jak i beneficjenci. Zaznaczył, że przekazanie beneficjentom wiedzy w tym zakresie pociągnęło za sobą bardzo duże koszty. W związku z tym partnerzy społeczno-gospodarczy chcieliby złożyć postulat, wyartykułowany w zaproponowanej rekomendacji. Pan

Arkadiusz Czocher wskazał na potrzebę przedyskutowania powyższej kwestii. Dodał, że MRR nie podjęło ostatecznej decyzji w przedmiotowej sprawie.

Pani Mirosława Kwiatek zaproponowała odłożenie dyskusji w tej kwestii do chwili, gdy będzie możliwe odniesienie się do dokumentu jednoznacznie wskazującego na przyjęte rozwiązanie: jeden program dwufunduszowy lub dwa programy jednofunduszowe. Posiedzenie Komitetu Monitorującego zaplanowano na 5-6 grudnia br., czas na złożenie wniosku podjętego w trybie obiegowym do Komitetu Monitorującego upływa z końcem listopada br. Zapowiedziała, że tym zagadnieniem zajmie się Sekretariat PKM PO KL WD.

Pan Arkadiusz Czocher odczytał projekt uchwały, informując, że proponowana przez partnerów społeczno-gospodarczych rekomendacja w postaci uchwały dotyczy utrzymania w województwie dolnośląskim w nowym okresie programowania regionalnego programu operacyjnego dla województwa dolnośląskiego finansowanego z EFS. System ten sprawdził się w obecnym okresie, jest znany zarówno beneficjentom, jak i instytucjom wdrażającym. Wprowadzenie wielofunduszowego systemu wdrażania na Dolnym Śląsku, z punktu widzenia beneficjentów EFS, komplikuje efektywne wdrażanie i wydatkowanie środków unijnych. Zachowanie dotychczasowej formy wdrażania pozwala na płynne przejście do nowej perspektywy unijnej.

Pani Mirosława Kwiatek powiedziała, że zgłaszanie ewentualnych rekomendacji będzie mogło nastąpić po podjęciu i upublicznieniu informacji o realizacji programu dwufunduszowego w nowej perspektywie na Dolnym Śląsku.

Pan Arkadiusz Czocher zapytał, czy z inicjatywą podjęcia uchwały w trybie obiegowym wystąpi Sekretariat PKM.

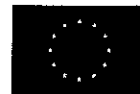
Pani Mirosława Kwiatek odpowiedziała, że zgodnie z regulaminem PKM to członkowie PKM muszą wystąpić do Sekretariatu z wnioskiem o podjęcie uchwały. Wymagane minimum to 1/3 składu PKM, czyli 7 osób. Na prośbę Pana Arkadiusza Czochera Pani Mirosława Kwiatek zobowiązała Sekretariat PKM do przekazania zainteresowanym członkom PKM informacji dotyczących powyższej kwestii.

Pani Mirosława Kwiatek zapytała zebranych o pozostałe kwestie do omówienia w części posiedzenia dotyczącej spraw różnych.

Pan Marcin Kowalski poruszył temat Regionalnego Forum Terytorialnego. Poinformował zebranych, że istnieje już Krajowe Forum Terytorialne i zapytał, czy w województwie dolnośląskim planowane jest utworzenie Forum Terytorialnego, a jeżeli tak, to kiedy i jaki będzie jego docelowy skład.

Pani Irena Nowak (Związek Pracodawców Dolnego Śląska) dodała, że w innych województwach takie Fora funkcjonują już.

Pani Agata Zemska, Zastępca Dyrektora Wydziału Gospodarki w UMWD, odpowiedziała, że za powyższe działanie odpowiada Wydział Koordynacji Polityki Regionalnej w UMWD. Dodała też, że z wiedzy jaką posiada, wynika, że w województwie dolnośląskim takiego Forum jeszcze nie ma, ale zostały podjęte już wstępne prace związane z jego utworzeniem.

Pan Marcin Kowalski zgłosił prośbę, by Sekretariat PKM przesłał członkom PKM informacje dotyczące utworzenia i założeń funkcjonowania Regionalnego Forum Terytorialnego.

Pani Agata Zemska zobowiązała się do przygotowania i przekazania Sekretariatowi PKM informacji w powyższym zakresie.

Pani Maria Lewandowska-Mika dodała, że w innych województwach Regionalne Fora Terytorialne uczestniczą w pracach związanych z nowelizacją strategii rozwoju województwa.

Pan Marcin Kowalski powiedział, że w województwie dolnośląskim funkcjonuje Dolnośląska Rada Gospodarcza oraz Rada Rozwoju Dolnego Śląska. Następnie odniósł się do rozstrzygniętego już konkursu dotyczącego tzw. operatora wsparcia. Zapytał w imieniu swoim oraz partnerów społeczno-gospodarczych o możliwość udzielenia przez DWUP informacji o liczbie przedsiębiorstw i ich pracowników, którzy zostaną objęci wsparciem w ramach czterech subregionów. Dodał, że jest to projekt pilotażowy, pierwszy na terenie kraju, który powstał w ramach współpracy międzyregionalnej w ramach projektu GRANT. Dodał, że założono ambitne wskaźniki do osiągnięcia: 450 przedsiębiorstw oraz 4500 pracowników na Dolnym Śląsku, w tym 1570 pracowników o niskich kwalifikacjach. Zapytał, czy wyłonione w ramach konkursu wnioski umożliwią osiągnięcie założonych wartości wskaźników.

Pani Mirosława Kwiatek odpowiedziała, że założone wartości wskaźników muszą zostać osiągnięte oraz wyraziła przekonanie, iż DWUP uwzględnił powyższe kwestie podczas negocjacji.

Pani Monika Kwil-Skrzypińska zobowiązała się do przygotowania informacji w tym zakresie i przekazania jej Sekretariatowi PKM w celu dalszego przesłania członkom PKM.

Kolejny głos w dyskusji zabrał Pan Arkadiusz Czocher, który zapytał przedstawiciela MRR Pana Wojciecha Wróblewskiego, czy w związku z podniesieniem poziomu wieku emerytalnego Ministerstwo planuje wprowadzić zmiany dotyczące osób powyżej 64. roku życia kwalifikujących się do objęcia wsparciem w ramach projektów.

Pan Wojciech Wróblewski odpowiedział, że dotychczas nie został poinformowany o takich zmianach.

Pani Aleksandra Kilanowska odniosła się do możliwości wsparcia osób powyżej 64. roku życia w przypadku deklaracji podejmowania dalszej aktywności zawodowej.

Pani Mirosława Kwiatek dodała, że uczestnikami projektów PO KL nie mogą być emeryci, jednak możliwe jest kierowanie wsparcia do osób powyżej 64. roku życia, które chcą pozostać aktywne na rynku pracy.

Pan Arkadiusz Czocher zgłosił kolejną sprawę, mówiąc, że dotarły do niego informacje o tym, iż nie planuje się plebiscytu promującego Dobre Praktyki EFS.

Pani Mirosława Kwiatek stwierdziła, że IP udzieliła już odpowiedzi, zgodnie z którą taki plebiscyt jest planowany i zostanie przeprowadzony w kolejnym roku. Podziękowano też partnerom społeczno-gospodarczym za inicjatywę w tym zakresie. Poprosiła również o składanie uwag dotyczących planowanego przez IP plebiscytu.

Na zakończenie części spotkania poświęconej tzw. sprawom różnym Pan Marcin Kowalski poruszył kwestię przestrzegania regulaminu, tj. weryfikacji osób przybywających na posiedzenie pod kątem ich statusu: członek/stały zastępca, tak by wyeliminować ewentualną możliwość udziału w posiedzeniach PKM osób nieuprawnionych oraz frekwencji uczestników.

Wobec braku zgłoszenia kolejnych spraw do dyskusji, Zastępca Przewodniczącego PKM Pani Mirosława Kwiatek, dziękując wszystkim za przybycie i zapraszając na kolejne posiedzenie, zamknęła XIII posiedzenie PKM PO KL WD.

Zastępca Przewodniczącego PKM PO KL WD

Dyrektor
Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego

Mirosława Kwiatek

Sporządziła:

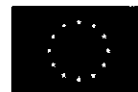
Edyta Jewtuch

Dział Informacji, Promocji i Pomocy Technicznej

**LISTA ZAŁĄCZNIKÓW DO PROTOKOŁU Z XIII POSIEDZENIA
PODKOMITETU MONITORUJĄCEGO PO KL
Z DNIA 12 listopada 2012 R.**

1. Lista osób, które wzięły udział w posiedzeniu Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki.
2. Prezentacja: Sprawozdanie okresowe z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 – I półrocze 2012 r.
3. Prezentacja: Badanie i ocena wpływu projektów w ramach Poddziałania 8.1.1 oraz 8.1.2 PO KL na rozwój zawodowy oraz zdolności adaptacyjne ich uczestników, w kontekście zmian gospodarczych zachodzących na dolnośląskim rynku pracy.
4. Uchwała nr 30/2012 Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie przyjęcia rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. „Badanie i ocena wpływu projektów w ramach Poddziałania 8.1.1 oraz 8.1.2 PO KL na rozwój zawodowy oraz zdolności adaptacyjne ich uczestników, w kontekście zmian gospodarczych zachodzących na dolnośląskim rynku pracy’
5. Prezentacja: Plany Działania na rok 2013 dla Priorytetów VI-IX
6. Uchwała nr 31/2012 Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie rozpatrzenia i rekomendowania Komitetowi Monitorującemu Planów działania na rok 2013.

*Załącznik nr 1
do protokołu z trzynastego posiedzenia
PKM PO KL WD
z dnia 12 listopada 2012 r.*

**Lista osób, które wzięły udział w posiedzeniu Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny
Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego**

1. Wojciech Wróblewski (Instytucja Zarządzająca)
2. Beata Głodowicz (Wojewoda Dolnośląski)
3. Piotr Klag (Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej)
4. Jan Kamiński (Kuratorium Oświaty)
5. Irena Nowak (Związek Pracodawców Dolnego Śląska)
6. Marcin Kowalski (Polska Izba Firm Szkoleniowych)
7. Natalia Rudolf-Niewójt (Polska Izba Firm Szkoleniowych)
8. Arkadiusz Czocher (Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych)
9. Maria Lewandowska-Mika (Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych)
10. Anita Ogły (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu)
11. Mariusz Kołodziej (Regionalne Ośrodki EFS)
12. Agnieszka Szuba (Regionalne Ośrodki EFS)
13. Zbigniew Potyrała (Starosta Oleśnicki)
14. Radosław Baranowski (Miasto Zgorzelec)

Przedstawiciele IP i IP2 bez możliwości głosowania nad Uchwałą przyjmującą PD na 2012 r.:

15. Mirosława Kwiatek (Instytucja Pośrednicząca – Zastępca Przewodniczącego PKM)
16. Monika Kwil – Skrzypińska (Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy)

Obserwator:

17. Agata Zemska (Wydział Gospodarki UMWD)

Przedstawiciel IP2:

18. Małgorzata Nec

Przedstawiciele IP:

19. Barbara Dziubak (Kierownik Działu Strategii, Monitoringu i Ewaluacji)
20. Katarzyna Barycza (Dział Strategii, Monitoringu i Ewaluacji)
21. Aleksandra Kilanowska (Dział Strategii, Monitoringu i Ewaluacji)
22. Marcelina Hałada (Dział Strategii, Monitoringu i Ewaluacji)
23. Aneta Agdan (Dział Strategii, Monitoringu i Ewaluacji)
24. Dorota Wysmyk (Dział Strategii, Monitoringu i Ewaluacji)
25. Edyta Jewtuch (Dział Informacji, Promocji i Pomocy Technicznej)